

Πρόλογος

Το Μελάνωμα της Κύπρου. Οι ευθύνες των Κωνσταντίνου Καραμανλή και Ευάγγελου Αβέρωφ για την κυπριακή τραγωδία αποτελεί ένα βιβλίο-καταπέλτη για τη διαχείριση του Κυπριακού από την ελλαδική πλευρά. Ο Βασίλης Κωνσταντίνου Φούσκας επέλεξε –όχι τυχαία– τον τίτλο αυτό, τον οποίο και «μεταφράζει» ο ίδιος με ένα διαχρονικό μήνυμα: «Αυτά τα έργα παραμένουν στη σκιά, όπως κι εμείς». Είναι οι μεγάλες σκιές, που κουβαλά η ελληνική ιστορία για την Κύπρο και το Κυπριακό. Είναι τα όσα κρύβονται βαθιά μέσα στις σκοτεινές «σήραγγες» της ιστορίας.

Ο Βασίλης Φούσκας έχει ενδελεχώς μελετήσει την πολιτική των Καραμανλή και Αβέρωφ από τη δεκαετία του '50. Αυτή την πολιτική ο συγγραφέας την χαρακτηρίζει νατοϊκή και εν πολλοίς διχοτομική. Ο συγγραφέας αναφέρει πως η χούντα ακολούθησε την ήδη διαμορφωμένη πολιτική στο Κυπριακό. Αυτή την πολιτική εφάρμοζαν και οδήγησαν στα όσα τραγικά βιώσαμε ως ελληνισμός το 1974. Είναι μια διαπίστωση του συγγραφέα μετά από την έρευνα που διεξήγαγε.

Αυτό, πάντως, που μπορεί να ειπωθεί ευθέως είναι ότι οι χουντικοί ήταν σε εντεταλμένη αποστολή για τη διχοτόμηση της Κύπρου. Προφανώς και η όποια πολιτική, σε διπλωματικό επίπεδο, συνέδραμε, αλλά η αποστολή αυτή, η προδοσία, θα εκτελείτο ούτως ή άλλως. Την ίδια ώρα, για να αναλύσουμε εκείνα τα οποία ο συγγραφέας υποστηρίζει, είναι προφανές πως τα όσα έγιναν σε βάρος της Κύπρου δεν ήταν καθόλου

τυχαία. Ο σχεδιασμός που διαμορφώθηκε ήταν αποτέλεσμα ευθυγράμμισης των συμφερόντων διαφόρων διεθνών παικτών. Άλλωστε και η χούντα ήταν εξαρτώμενη από τις ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ και στο τέλος συνεννοήθηκε και με την Τουρκία.

Τα πλέον καίρια ερωτήματα που θέτει ο συγγραφέας στο βιβλίο αφορούν τον χειρισμό της Αθήνας, της κυβέρνησης Καραμανλή αμέσως μετά την κατάρρευση της εγκληματικής χούντας: «Γιατί η κυβέρνηση Καραμανλή–Αβέρωφ κράτησε τέτοια παθητική στάση κατά την εκχειρία; Δεν υπήρχαν σχέδια αποτροπής της τουρκικής εισβολής στην Κύπρο; Η απάντηση είναι ότι, ναι, υπήρχαν. Τότε γιατί δεν εφαρμόστηκαν; Κατανοούμε την μη εφαρμογή τους από την παραπαίουσα χούντα του Ιωαννίδη, με την έννοια ότι υπήρξε ως ένα μεγάλο βαθμό θέμα προσυμφωνημένης προδοσίας και ως έναν άλλο βαθμό θέμα βλακειάς, από τον σχεδιασμό και την ανατροπή του Μακαρίου μέχρι τις 22 Ιουλίου, όπου θα μπορούσε να είχε εφαρμοστεί το λεγόμενο σχέδιο ‘Κ’ για την άμυνα της Κύπρου. Αλλά από μία κυβέρνηση Καραμανλή–Αβέρωφ, ως προς τι η αδράνεια;»

Εάν, λοιπόν, η κυβέρνηση Καραμανλή έκανε ένα βήμα μπροστά αντί να δηλώσει πως η Κύπρος «κείται μακράν», τότε ενδεχομένως να μην προχωρούσε η κατοχική Τουρκία στη δεύτερη φάση της εισβολής. Ενδεχομένως να ήταν διαφορετικά τα δεδομένα και επί του εδάφους. Γιατί μπροστά στην πιθανότητα πολέμου Ελλάδας και Τουρκίας, οι ΗΠΑ και ο Κίσιντζερ θα άλλαζαν προσέγγιση. Εξάλλου, η αρχική στάση του Κίσιντζερ ήταν να αποτρέψει ελληνοτουρκικό πόλεμο και όχι να σταματήσει την εισβολή στην Κύπρο. Ο συγγραφέας κομίζει αρχαιακά στοιχεία ότι οι ΗΠΑ ήταν έτοιμες

από πολύ νωρίς να μετακινήσουν με αερομεταφορά, μαζί με δυνάμεις από Ιταλία, και μια ολόκληρη μεραρχία από την Καλιφόρνια προκειμένου να σταματήσουν έναν πιθανό ελληνοτουρκικό πόλεμο.

Ο Φούσκας τονίζει πως αν η κυβέρνηση Καραμανλή-Αβέρωφ λάμβανε μια ανεξάρτητη και κυρίαρχη πολιτική απόφαση προκειμένου να βάλει σε ενέργεια τα σχέδια για την άμυνα της Κύπρου, τότε οι ΗΠΑ θα επενέβαιναν ακαριαία να σταματήσουν τον ελληνοτουρκικό πόλεμο με προφανή οφέλη για την Ελλάδα και την Κυπριακή Δημοκρατία. Κι όχι μόνο αυτό. Θα έχετε μια μεγάλη πολιτική παρακαταθήκη για το μέλλον της διαχείρισης των ελληνοτουρκικών σχέσεων από την υπερδύναμη, με την έννοια ότι θα γνώριζε ότι οι ελληνικές πολιτικές ηγεσίες δεν υποχωρούν σε πιέσεις, απειλές και τετελεσμένα. Το ίδιο μήνυμα θα ελάμβανε και η Τουρκία. Όμως, με την υποχωρητική στάση που τηρήθηκε, το αντίθετο ακριβώς συνέβη. Η Ελλάδα υιοθέτησε ένα πρωτόκολλο βασισμένο στις υποχωρήσεις, που έκανε ακόμη και τον ίδιο τον Κίσιντζερ ν' αγανακτήσει με τον συνεχή ενδοτισμό των Ελλήνων.

Ο Βασίλης Φούσκας θέτει ένα βασανιστικό ερώτημα, που για πενήντα χρόνια μένει να αιωρείται: «Ποιοι ήταν αυτοί από τους οποίους ζήτησε ο Καραμανλής γνωμοδότηση για το αν μπορεί η Ελλάδα να βοηθήσει στρατιωτικά την Κύπρο; Ήταν αυτοί που, σε αγαστή σύμπνοια με τη ΣΙΑ και τον πράκτορά της και πραγματικό, κατά δική του παραδοχή, διοικητή της χούντας, Γκαστ Λάσκαρη Αβρακώτο, φαίνεται να οργάνωσαν και να εκτέλεσαν την ανατροπή του Μακάριου και το καλωσόρισμα του Αττίλα στην Κύπρο. Μόνο ο Ιωαννίδης έλλειπε, όλοι σχεδόν οι άλλοι αξιότιμοι κύριοι ήταν παρόντες

στις συσκέψεις με τις περισπούδαστες γνωματεύσεις τους. Ουδένα απέλυσε ο Καραμανλής όταν ορκίστηκε τα ξημερώματα της 24^{ης} Ιουλίου. Οι πλείστοι αφυπηρέτησαν με τιμές».

Το βιβλίο είναι ένα ιστορικό εγχειρίδιο για το Κυπριακό. Η σημασία και η σπουδαιότητά του έγκειται στο γεγονός ότι βλέπει την ιστορία πέραν από την πεπατημένη. Από μια οπτική γωνία που η καθεστηκία τάξη δεν μπορεί και δεν θέλει να την δει. Το βιβλίο αναδεικνύει πτυχές που παραμένουν καλά κρυμμένες από το βαθύ κράτος των Αθηνών. Ο Βασίλης Φούσκας με το βιβλίο του στέκεται απέναντι σε μια διαχρονική αφήγηση, βολική και με πολλά ερωτήματα να αιωρούνται. Μια αφήγηση που μόνο το κατεστημένο και τα μεγάλα συμφέροντα εξυπηρετεί. Ο ρόλος του Καραμανλή και του Αβέρωφ είναι γνωστός, αλλά σκοπίμως δεν αναφέρεται, δεν αναδεικνύεται.

Η καταστροφή της Κύπρου, ο βίαιος διαμελισμός της, είναι αποτέλεσμα των σχεδιασμών του ΝΑΤΟ, των ΗΠΑ, της Βρετανίας και της Τουρκίας. Σε αυτούς σχεδιασμούς συναίνεσε και το πολιτικό κατεστημένο της Αθήνας. Το έγκλημα ανέλαβε να διαπράξει η ξενοκίνητη χούντα και οι εκπρόσωποί της στην Κύπρο, η ΕΟΚΑ-Β. Μια κάστα προδοτών, που δεν δικάστηκε, δεν τιμωρήθηκε ποτέ!

Κώστας Βενιζέλος

Δημοσιογράφος, συγγραφέας βιβλίων για το Κυπριακό και την πρόσφατη ιστορία της Κύπρου. Κατέχει διδακτορικό δίπλωμα στα θέματα επικοινωνίας.

Μάριος Ευρυβιάδης

Δίδαξε στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, στο Πανεπιστήμιο Πειραιά, στη Σχολή Εθνικής Άμυνας (ΣΕΘΑ) και σήμερα είναι καθηγητής Διεθνών Σχέσεων και Ασφάλειας στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις, Πάφος.